

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon-štev. 143.

V Ljubljani, 10. septembra 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Strekelj.)

V. Poprimimo se sadjarstva!

(Nadaljevanje.)

Povedal, sem kod povsod lahko zasajamo sadno drevje. Da se pa nam bo to pa v resnici dobro sponašalo, moramo zemljo, še predno drevje zasajamo, dobro pripraviti. To delo napravlja nam sicer nekoliko stroškov ali ne smemo se jih bati, kajti oni se na drevesu tisočero poplačajo. Naši gospodarji ravnaajo v tem pogledu jako slabo. Komaj da stlačijo drevesne korenine jedno vrhu druge v jamico, ki so jo izkopali. S takim ravnanjem ne bo ti vspevalo najbolj plemenito drevo. Kako delaj torej?

Vsakemu drevescu zrahljaj vsaj 1 m² zemlje na 50 do 60 cm globoko. Drevesom, ki krepko rastejo, kakor so hruške, jabolka, češnje itd., jako dobro storiš, če v širini to mejo prekoračiš. Bolj globoko od 70 cm navadno ni potrebno kopati, pač pa vstrežemo vedno sadnemu drevesu, če koplremo bolj v širjavo. Stari in prav dobro izkušeni sadjarji pravijo, da je treba prekopati zemljo za krepka drevesa 1½ m na okolu in jaz jim dam popolnoma prav, kajti če zadenejo korenike prerano v trdo zemeljsko plast, vstavi se drevesna rast ravno v času, ko se bi moralo

drevesce najbujnejše razvijati. Če koplremo sadnemu drevju jame že v jeseni, dobro jih je pustiti po zimi odprte, da vpliva vlaga in mraz tudi na notranjo zemljo.

Kako gosto je saditi sadno drevje, odvisno je od sadne vrste. Pri nas se na to prav nič ne gleda. Drevo raste v naših sadovnjakih pri drevesu in zato se ne sponaša ne to in ne ono. Jedno krade drugemu svetlobo, gorkoto in hrano, a oba umirata glada. Sadno drevje zasajajmo torej bolj narazen nego je naša stara navada in sicer jabolka, hruške, češnje in druge krepko rastoče sadne vrste vsaj 10 m razsebe, slive, češplje, breskve, marelice, smokve i. t. d. pa vsaj 5 m. Da dobijo vsa drevesa jednako množino zemlje, solnce, zraka itd., saditi jih je treba v vrstah. Najbolje izkoristimo zemljo, če sadimo v trikotni zvezi, katero ti kaže naslednji načrt:

Če sadimo sadno drevje jako narazen, izkoristimo lahko prva leta prazni prostor na drug primeren način. Lahko zasadimo med

stalno drevje tudi tako, ki traja samo nekoliko let, kakor na pr. breskve, a ko je pravo sadno drevje dorastlo, vrže se poslednje iz zemlje. Samo detelje meteljke, ki poganja pregloboko svoje korenine, sadno drevje ne mara v bližini, pač pa prenaša prav lahko žito, travo, turšico, okopavine itd. Radi različnih škodljivcev, ki se skrivajo pod drevo, treba je pa vsako jesen zemljo okoli debla vsaj 1 m na široko prekopati in poravnati.

Kedar sadimo, paziti je treba, da pride drevesce ravno v tisto višočino, v kateri je rastlo prej in ne bolj pa tudi ne manj globoko. To povdarjam, ker se misli pri nas, da drevo tem boljše raste, čim bolj globoko se ga zakoplje. Taka drevesca bolehajo navadno potem. Tudi preveč gnoja se ne sme staviti v jamo, kamor hočemo drevo zasaditi. V takem slučaju

bi napravljalo to korenike samo v jami in vsak veter bi ga lahko izril. Da sloni drevesce trdno, prisloni naj se ob raven kol ter tako

priveže, da ga obveza ne rani, a vendar trdno drži.

Ker se korenike na zraku prehitro posušijo, namažejo naj se z blatom, ki se je napravilo iz nekoliko kravjeka, ilovice in vode. Poškodovane in predolge korenine naj se pred saditvijo primerno, toda gladko prikrajšajo.

Vršne veje se v letu, ko smo sadež zasadili, ali prav malo ali pa prav nič ne krajšajo. Pač pa se jih tembolj pristriže naslednje leto, ko zadobi drevesce že nekoliko moči. Pri tem delu je treba vedno misliti na to, kaj hočemo prav za prav doseči z režnjo. Dokler je drevo še mlado, je edini namen, da mu damo z režnjo pravo obliko. Drevescu naj se pusti vedno jedna mladika, ki vodi navpično, a na strani naj se puščajo vsakih 40 cm po 4 veje, ki nosijo postranske vejice. Oni, ki reže, mora dati vsaki teh mladik določeno smer, a tudi mora po potrebi zvečati ali zmanjšati vsaki vejici moč v rašči.

Ko smo dali drevesu obliko, se režnja navadno opusti. Vender je treba drevo vsako leto pregledati, ali bi ne bil potreben na njem kak popravek. Pri tem pregledovanju odstranijo naj se n. pr. veje, ki se suše, potem one, ki rastejo križem, vodeni poganki itd. Spreten sadjar najde sam, kaj drevesu vgaja in kaj mu škodi. Tudi vapnena belež naj se ne opusti nobeno leto na vzraslem drevju. S tem, da deblo in bolj debele veje z vapnom pobelimo, zatremo skoraj ves mah in lišaj, ki raste na njih. Pa tudi živalskih škodljivcev pomorimo s to zmesjo jako dosti. To pa niti ni vse. Pobeljeno drevo se bolj počasi razgreva in ohlaja, zato tudi le redkokrat pomrzne in popoka. Z beležjo obvarujemo ga torej mnogih bolezni, ki se prikazujejo prav pogostokrat na ozeblinah. Najboljši čas za to delo je jesen, ko začne listje odpadati. Da se vapno rajši debela prime, doda se

mu lahko nekoliko kravjeka in krvi.

Tudi tu naj omenim še nekoliko o gnojenju, na katero se naši gospodarji v sadovnjaku niti ne spomnijo. Dasi ne potrebuje sadno drevje toliko gnoja kakor druge rastline, vendar je tudi zanje gnojenje neizogibno potrebno in zastoj pričakujemo dobrih letin, če mu nikdar ne gnojimo. V sadovnjaku je najboljši sprhnjen hlevski gnoj, ki se rano v jeseni potrosi pod sadnim drevjem a naslednjo pomlad spet ograbi. Tudi fosforna gnojila (Tomasova žlindra, superfosfat, pepel) provzročujejo bogato letino, dobro jih je pa politi v jeseni z gnojnico, po kateri postane sadje bolj lepo in debelo. Gnojiti je treba pod koncem vrha, ker se razvijajo tudi korenine v zemlji prilično v isti daljavi od debela, kakor veje. Gnojenje samo okoli debela zaleže torej samo mladim drevesom.

V kratkem povedal sem najbolj potrebno, kar morajo znati naši gospodarji glede gojenja sadnega drevja, a sedaj hočemo govoriti nekoliko o sadju samem.

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Umetno gnojilo pri jesenski setvi.

Ker je cena žitu zelo nizka, da se premnogokrat še stroški za pridelovanje ne pokrijejo, zato so jeli kmetovalci v večji množini nasa-jati okopavine, posebno krompir in fižol, ali pa obsevat njive s krmskimi rastlinami, ki tvorijo podlago plodnosne živinoreje. Kljub nizki ceni pa vendar moramo še žito pridelavati za domačo rabo in tu imamo gledati, da kolikor možno veliko na enem prostoru pridelamo, kajti obdelovalni stroški ostanejo približno isti ali je dobra ali slaba letina.

Da nam je možno pridelke zboljšati, imamo pripomoček v umetnih

gnojilih. Navadno gnojimo pri jesenskem žitu z domačim gnojem ali pa sejemo ozimino v že dobro zagnojene njive, a letina je le premnogokrat pičla. In temu je ravno vzrok, ker hlevjek nima v zadostnej množini tistih redilnih snovij, ki so potrebne za dober pridelek. Domači gnoj je le dušičnato kalijevo gnojilo in ima za dobro letino prepičlo množino fosforne kisline, ki tvori važno sestavo v zrnji; radi tega slabi pridelek, ker se ne dovaža vseh potrebnih snovij. Ako hočemo, da bomo mnogo zrnja pridelali, moramo skrbeti, da zemlji damo fosforne kisline v kakem fosfatnem gnojilu. Dobro letino bomo imeli pri ozimini, ako gnojimo poleg hlevjeka še na 1 ha s 100 kg. superfosfata ali koščene moke ali še enkrat večjo množino žlindre. Superfosfat in koščena moka se trosita istočasno z domačim gnojem, a žlindro je treba že preje raztrositi ali pozneje kot površno gnojilo dati, drugače bi bila zguba na dušiku v hlevjeku preizdatna. Za 1 ha bi nas stalo umetno kot dopolnilno gnojilo poleg hlevjeka okoli 10 K. Ako pa sejemo ozimino v deteljišče, je sploh negospodarsko z domačim gnojem gnojiti, kajti v hlevjeku najdražjo redilno snov, dušik, imamo že v bunčicah na koreninica detelje na razpolago, ostale snovi pa rajši nadomestimo s 100 kg kalijeve soli in z preje navedenimi fosfati. Tu bi znašali stroški za umetni gnojili na 1 ha okoli 22 K. — Kadar bi nam sploh domačega gnoja primanjkovalo in bi hoteli samo z umetnimi gnojili ozimini gnojiti, tedaj imamo vzeti za 1 ha: 1 1/2 q žvepleno - kislega amonijaka, 2 q superfosfata ali koščene moke, 1 q kalijeve soli. Gnojitev bi stala okoli 81 K, kar bi bilo predrago z ozimom na nizko ceno in negotovi pridelek.

Tu bodi še pripomnjeno, da premočna gnojitev z domačim gnojem mnogokrat ozimini škoduje, ker provzroči, da žito poleže. Najbolje

je zmerno gnojiti s hlevjekom in za dopolnilno gnojitev vzeti kak fosfat.

Tu hočem kratke podatke dati, kako se v resnici sponaša umetno pnojilo pri ozimini. V ta namen se je vzela zelo zanemarjena njiva, popolnoma izcerpana zemlja, kamor se je vsejala rž brez domačega gnoja. Vsa njiva je dobila zadostno množino kalija in dušika, a z ozirom na fosfate se je razdelila v več oddelkov. Prva parcela je imela samo kalij in dušik, a fosforne kisline nikake, tu je bila slama slabotna in poležana, klasje kratko in večinoma prazno, zrnje zelo drobno. 2., 3., 4. in 5. oddelki so dobili razna fosfatna gnojila kot superfosfat, algirfosfat, belgijski fosfat in žlindro in sicer računjeno za 1 ha 200 kg. Razloček je bil zelo očividni od prvega oddelka, slama močnejša, deloma ne poležana, klasje močno in dobro dodelano, zrnje težko. Med posameznimi fosfati razloček ne velik. 6. in 7. parcela sta dobili še enkrat večjo množino fosfatnih gnojil kot prejšnje.

Uspeh je bil še boljši, zelo močna slama, nič poležana, zelo dolgo klasje in težko zrnje. Tu se je jasno videlo, kako zelo je bila zemlja izcerpana in da je šele večja množina fosfatov dala najboljši pridelek. Zato se kažejo semtertja ne posebno povoljni vspehi, ker je zemlja preveč izcerpana in le večja množina šele more vplivati na boljšo letino, kar naj posebno velja, ako se gnoji s fosfati prvič.

Na drugej njivi se je naredil poskus pri pšenici. En oddelki se je pognojil samo s hlevjekom, drugi pa je dobil še poleg 100 kg superfosfata. Na prvi parceli je žito padlo, imelo kratko klasje in lahko zrnje, a na drugej ni poleglo, klasje je bilo dolgo in dobro dodelano, zrnje težko. Stroški za dopolnilno gnojilo so se dobro poplačali. Obče je zelo priporočljivo, da se rabi poleg hlevjeka

še kako fosfatno gnojilo, ker potem je moči zdatno pridelek zboljšati.

Požlahtnovanje žita.

Nasim gospodarjem v prevdarek podaja
Fr. — o —.

Ako bi ne bil vže sam na sebi smoter in nalog umnega kmetovalca, da pridela na dani ploskvi kar največ žita s kolikor moč majhnimi stroški, da mu torej ostane možno veliko čistega dohodka, bi ga gotovo sedanje težko stanje kmetijstva nujno k temu sililo, kajti le tako je mogoče gospodarju še vzdržati se na vrhu, da vse proizvodne činitelje kar najbolje izrabi. Zato mora kmetovalec z rejo živalij najboljšega plemena skrbeti, da svojo krmo dobro spravi v denar; pa tudi pri poljedelstvu v ožjem smislu se mora potruditi, da si pridobi najboljše žitne vrste ali sorte, da more ž njihovo pomočjo nekoliko izravnati večje troške za delavce in gnojenje na eni, in posledice nizkih cen na drugi strani. Ogledati se mora kratko rečeno, po takih sortah, ki mu gnoj najboljše izkoristijo. Mi se bomo ozirali tu samo na razna žita, to je pa toliko potrebnije, ker njegovo pridelovanje dandanes najmanj vrže.

In res se nahajajo med novejšimi žitnimi sortami tudi nekatere, ki dajo občudovanja vredne pridelke in ki so v stanu napraviti žitorejo dobičkonosnejšo. Tako na pr. je pridelek pšenične vrste z imenom Square head poprečno za 20% večji od pridelka onih vrst, ki so jih imeli poprej za najrodovitnejše.

Ko je Heine, znani žitorejec iz Hadmerslebna, leta 1880 vpeljal Square head, so tehtali klasi po 4 gr in so imeli po 50 zrn, danes tehta klas te pšenice po 8 gr in ima 115 zrn. Največje žetve, ki jih je Heine dosedaj dosegel so dale: pri Square head pšenici na ha 4927 kg zrnja, pri Rivets bearded pšenici na ha 5329 kg zr-

nja, pri Noé poletni pšenici na ha 4135 kg zrnja, pri Heinejevi zboljšani Zelandski rži na ha 3918 kg zrnja.

Ko je napravila nemška kmetijska družba primerjajoče poskuse z ovsom so dale najboljše sorte ovsu bogato dvakrat tolikšni pridelek, kakor se je povprečno pridelalo v nemški državi.

Število sort je žal za čudo veliko, da se človeku kar glava meša. So tvrdke, ki naštevajo po svojih cenikih po 500 pšeničnih, 135 ovsenih, 100 ječmenovih in 70 rženih sort.

Toda take sorte so v par letih že zastarele, kajti vsako leto prinašajo semenski ceniki nove sorte na kupni trg.

Zato je praktični poljedelec ozir volitve sort v zelo težkem položaju. Najprej mu mora biti jasno, v koliko zadoščajo žitne vrste, ki jih vže ima, njegovim razmeram ali katere od priporočenih vrst bi utegnile biti njegovim okoliščinam najbolj primerne. Toda s tem ni rešena še vsa naloga: kajti one silno plodovite žitne sorte potrebujejo neprestane gojitve, če hočemo, da se nam ne izprevržejo, in gotovo so tudi vže udomačene sorte, ki nam sicer še dovolj ugajajo, potrebne zboljšanja in požlahtnenja.

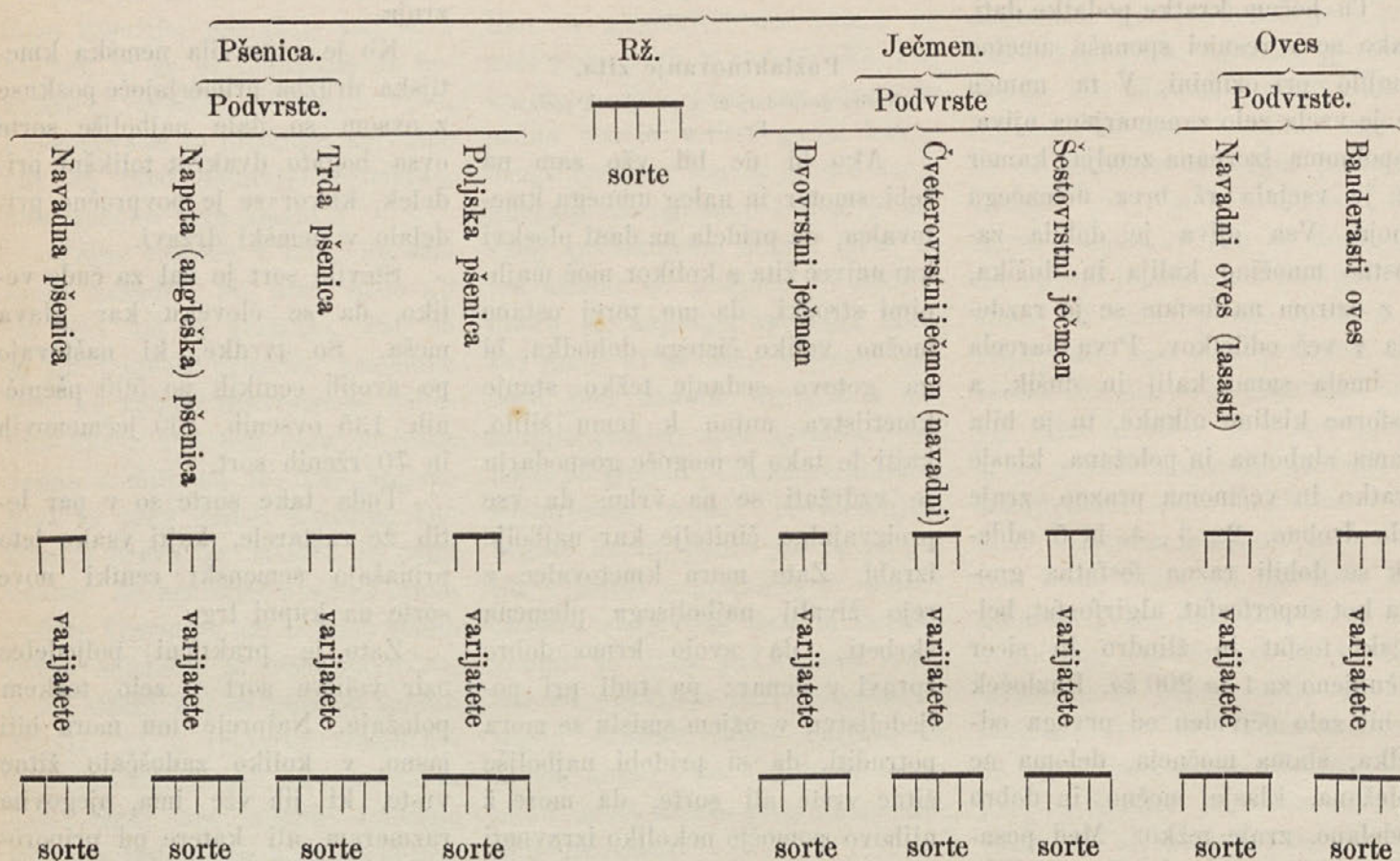
Ako hočemo taka vprašanja reševati, je potrebno najprej, da si ustvarimo nekak pojmo o bistvu (kaj je?) in o nastanku sorte.

V sledečem obrazcu podajamo nekako fotografijo, ki kaže mejsebojno razmerje in sorodstvo raznih skupin žitnega rastlinstva:

Iz tega razvidimo, da so sorte — rače — skrajni členi tega sestava in da so rastlinske oblike toli raznovrstnejše, kolikor bolj se oddaljujejo od prvotne rodbinske oblike.

Sorte, ki so skupine v varietetah, nosijo poleg jasno izražene značaja svoje varietete (oziroma pri rži vrste) še različne

Družina:
T r a v e.
Vrste:

bolj ali manj očitne posebnosti, ki za rastlinoslovca nimajo posebnega mika, ki so pa za gospodarja toliko večjega pomena. Te razlike so po največ fiziološki narave, ki zadevajo n. pr. čas rasti (vegetacije), zgodnjo ali pozno dozorevanje, kemično in fizikalno kakovost semena (steklenost, močnost, absolutna in specifična teža), dalje zmožnost razraščati se v grmičje, okorelost bilke, upornost proti rastlinskim boleznim in vremenskim razmeram itd.

Pa tudi morfološke, vnanje podobenstvo kažejo različne pogosto opažamo, na pr. različno dolžino bilk, dolžino in gostoto klasja, utrditev zrnja v plevah, različnost res itd.

Ako se dalje vprašamo, kako sorte v svoji različnosti nastajajo, tedaj najdemo, da jih vstvarja v prvi vrsti mati narava pod vplivom podnebja, tal in križnega pletenja, poleg tega pa nastopajo tudi same ob sebi, spontanno, t. j.

brez razvidnega vnanjega vzroka. Pa tudi z umetnim križanjem po načrtu se proizvede veliko število sort. Ker pa narava sama gospodarski dragocenih lastnosti nikdar tako enostransko in popolno ne ustvari, da bi dotične sorte visokim zahtevam sedanje kulture odgovarjale, ker dalje posebnosti, ki so nastale vsled krajevnih, vnanjih vplivov po navadi hitro zopet izginejo, zato je človek moral kulturne rastline z lastnim vzgojevalnim delom v njih dobrih lastnostih utrditi. (Dalje prih.)

Živinoreja.

Najpripravnejši čas za krmljenje.

Samo enkrat na dan menda nikjer ne krmijo; to bi pri rastlinojedih živalih povzročalo mnogo neugodnosti, krma bi se zelo ne popolno izrabila in živina bi se slabo redila; dva kratna krmitve pa bi se pri odraslih govedih že

dala izpeljati. Odličen gospodar je mnogo let krmil tako-le:

Prva krmitve je bila čas od 7. do 9., druga popoldne od 3. do 5. Pri vsaki krmitvi je pokladal po dve porciji, prva je obstajala iz rezanice z močnimi krmili, druga iz sena; konci vsake krmitve je pokladal celo peso, zvečer ob 9. slamo. Večinoma so imele živali tedaj opraviti še s prežvekovanjem in niso kazale nagnjenja vstati.

Ako se prepogosto — štiri do petkrat — polaga, se moti živina pri važnem opravilu prežvekovanja. Sicer se mora pa pri mlečni živini ravnati čas krmitve po času molžnje, kjer se trikrat molze, je tudi najbolje trikrat krmiti. Ni pa dobro, kravam pokladati med molžo, ali takoj po molži.

Trikratno krmljenje (zjutraj ob 5., dopoldne ob 11. in popoldne ob 5.) je zelo ugodno in posebno tam najboljše, kjer je malo močnih krmil in zelo veliko grobih krmil.

Za zelo brejo živino je odločno najboljše trikratno krmljenje.

Delavna živina naj se kolikor moč tako krmi, da je mej krmitvijo in mej pričetkom dela odmor. Ta je zlasti tedaj potreben, ako se krmi mnogo močnih krmil in je delo hitro in naporno. Delo koj po krmitvi moti prebavljanje, ker odvaja kri od želodca k delujočim okostnim mišicam, kar neugodno vpliva na tvoritev želodčnega soka. Pred kratkim je dokazal Salviola, da ima želodčni sok utrujenih živalij premalo kisline in klora in zato tudi preslabo prebavlja. Poleg tega brzo delo po močnem krmljenju lahko provzroči motenje v prebavljanju in klanje razne vrste. Kjer se ne more privoščiti živini potrebni odmor, naj se prične delo v počasnem koraku. Pri delavnem volu naj se gleda na to, da se da večina — kakih $\frac{2}{3}$ — močnih krmil zvečer po delu, kajti konj ne dela s krmo, ki jo je ravno pozobal — kakor se prerado misli, — ampak s krmo od poprejšnjega dne. Močna krmila, ki jih pokladamo neposredno pred napornim delom, dajo pač več gnoja, ona pa, ki jih povžije živina zvečer po delu, krepijo mišice. Za kratek odmor med delom je pripravno krmljenje z nalašč za to pripravljenim kruhom.

V obče se priporoča enokopitarje krmiti štirikrat na dan.

Cim mlajše so živali, toliko večkrat je treba krmiti. Nalašč v ta namen napravljeni poskusi so dokazali, da provzroča samo dva-do trikratno sesanje na dan teličkom motenje v prebavilih in kronično (od časa do časa se ponavljajoče) napenjanje. Telečji želodček obsega pri ravno storjenem teletu poprečno 1 dober liter; če pa se da teletu na dan dobrih 6 litrov v štirih obrokih, tedaj zastane mleko v predželodcu, v katerem se pa mleko vsled pomanjkanja želodčnih sokov ne prebavi, ampak začne kipeti. Daljna slaba

stran je tudi to, da živali pri redkejšem napajanju prehlastno pijo. Požiralnik potem ne more vsega mleka voditi v tako zvani sirišnik, ampak nekaj ga grev druge dele telesa, kamor ne spada. Vsa sredstva, ki dosegajo, kakor sesanje, počasno pitje mleka, so za rejo telet velike važnosti. To bi lahko dokazali s stotino zgledov.

Sadjarstvo.

Sadni drevoredi.

Kdor ima svojega Stvarnika rad
Ta čuva, kar da senco, sad!

(Nadaljevanje.)

To se mi pa zdi precej drzno, kajti, da ostanem pri prejšnjem vzgledu, je pojem peščena ali ilovnata tla precej raztegljiv, kakor gumielastika in drugič ne pride pri izboru sadne vrste, ki se ima saditi, v poštev samo, kakšna so tla, ampak tudi kako in kje leže.

Kjer gre za to, določiti in skleniti, kaj naj se sadi ob večjih cestah, naj bi se vselej poklical k posvetovanju kak strokovnjak, posebno taki, ki se sami pečajo s sadjarstvom v velikem in tudi v prosti legi. Pri izboru vrste se je ozirati tudi na tržne razmere in na čas, v katerem sadje dozori. V bližini mest in večjih trgov in tovarn (fabrik) poprašujejo po zgodnjem sadju in ga razmerno dobro plačujejo, daleč od prometa pa ima prednost trpežno sadje, ki prenese dolgo ležanje in daljši prevoz. Vrste, ki se potniku vže od daleč nasproti smeja, naj se sade bolj v varno obližje.

Namenoma sem stavil pri jablani vprašanje o vrsti v ospredje, ker je v istini važnejše, nego talno vprašanje. Vse vrste sladke črešnje rasto le v gotovi zemlji, pri jablani zahteva vsaka vrsta posebno zemljo in gre le zato, da pravo zadenemo. Kar velja o jablani, to velja večinoma tudi o hruški. Ozir tal sta si obe vrsti precej podobni. Ker pa hruška po-

žene večinoma zelo globoko srčno korenino, zato ne prenaša hruška visoke talne vode, zato pa najde mnogokrat v pesku, ki je za jablano presuh, že dovolj vlage in tudi tamkaj čisto dobro vspeva, če ji le ne primanjkuje potrebne hrane. Zelo sitna pa je pri hruški volitev vrste, kadar gre za to, na mesto starih, preskušanih lokalnih vrst izvoliti kaj boljšega.

Pred nekaterimi leti je pisal najboljši nemški vrtnarski list „Praktični svetovalec za vrtnarstvo in sadjarstvo“: Pri hruškah se ozir zemlje, ki jo hočejo imeti, ne da čisto nič preračunati. Temu mnenju je pritrdilo mnogo sadjarjev. Mnogi so navajali zglede, po katerih so hruškova drevesa v popolnem nasprotju z dosedanjno skušnjo v dozdevno zanje najboljši zemlji popolnoma odrekla. Večinoma so sadili hruške, vajene slabe zemlje v dobro prst v nadeji, da bodo rodile potem še debelejši in okusnejši sad, zgodilo se je pa ravno nasprotno.

Od raznih sicer že precej starih, pa vendar ne preveč razširjenih maslenk je cela vrsta za cestne nasade popolnoma nesposobna, tu in tam se pa ktera vendar spopada, poseben vzrok za to pa, kdo ve?

V obče se daje hruške kot zgodno sadje najboljše vnovčiti in sicer v vrstah, ki zore takoj po črešnji ali še bolje s črešnjo vred. Od srede julija do srede septembra se hruške najlozje spravijo v denar, pozneje pa jih začno izpodrivati slive in češplje in tudi po prvih jabolkih sega raje občinstvo. Ko to sadje pride na trg, je prodaja hrušk kaj težavna in ravno pri hruškah imamo veliko število takih, ki obilno rode, s slivo vred zore, se malo časa drže in vsled tega lahko zgube svojo vrednost. Vse vrste, ki jih je treba dozorjeve takoj porabiti, nimajo za velike nasade nobene vrednosti, razven ako bi bil v bližini kak zavod za vkuhanje sadja, za

kandiranje sadja itd., ki bi zagotovil takojšnjo oddajo sadja. Zato mnogi priporočajo nasajati raje zimske hruške, in po pravici, kajti celo zimo se povprašuje na trgu in pri branjevcih po svežih hruškah za kuhinjo in za sveže uživanje. Torej eno prednost imajo zimske hruške pred jesenskimi, da nekoliko dalje časa trpe, nekatere vzdrže 4—6 tednov, toda kaj je to v primeri z jabolčnimi vrstami, kakor n. pr. zimsko zlato parmeno, alantovcem in drugimi, ki ostanejo nepokvarjene celih 6 mesecev in dobre za prodaj. Tudi je pomisliti, da se daje jabolka, tudi če so pred dozoritvijo odpala raz drevje, porabiti za omake in jabolčni mošt, kar pri hruškah ne gre tako lahko.

Ako sem težkoče pri izboru vrste in pri prodaji hruške nekoliko ostreje povdarjal, storil sem to le zato, da bi svaril pred premočnim, ali da se bolje izrazim, pred breznačrtnim zasajanjem tega sadja; da ima hruška tudi svoje prednosti pred jablano, rad priznam. Najpreje lahko povdarjam hvalo hruške, da v obče veliko bolj redno obrodi nego jablana, da zgodnje vrste prinese lastniku preje novce in da jih mnogokrat prav drago plačujejo in da pri zgodnji dozoritvi hruške niso izpostavljene tolikim vremenskim nezgodam, posebno za cestne nasade nevarnim jesenskim vihram. Včasih so nekateri trdili, da hruškovo drevje manj nadleguje razen mrčes, pred nekaj leti so bili tudi odlični sadjarji tega mnenja in so spremenili svoje nazore, jaz mislim, da ne jablani ne hruški ne primanjkuje sitnih zajedavcev.

V saksonski deželi, ki slovi po svojih cestnih nasadih, je polovica in več sadnega drevja sliva in češplja.

To izvira odtodi, ker se sodi, da dela češplja pri svoji slabi rasti menj napotja ob cestah in potih nego črešnje in trdo sadje. To mnenje pa ni čisto pravo,

kajti sliva naredi le tedaj ozko, visoko krono, če se prav previdno v ta namen obrezuje, ali pa če raste v kaki gošči. Na prostem pa napravi češplja okroglo krono s skoro vodoravnimi vejami in pot mnogo bolj preraste nego kaka pravilno izbrana jabolčna ali hruševa vrsta. V resnici se sadi češpljevega drevja po nemških krajih toliko vsled tega, ker mnogi napačno mislijo, da ne potrebuje češpljevo drevo nikakega oskrbovanja. Kar pa malo stane, zato se tudi malo skrbi in varuje. To je tudi vzrok, da so češpljevi drevoredi najbolj zapuščeni mej svojimi vrstniki.

Kar zadeva dohodke, so cene za češplje v zadnjem času za drugim sadjem. Sicer so češplje kot kompot in tudi sveže jako priljubljene, toda zato ni treba velikih množin, ki jih lahko spravimo na trg. Češpljevo čežano (povidel) bi marsikdo jedel, kuhati se jim je pa ne ljubi. Naše gospodinje deloma ne znajo, deloma pa nimajo veselja ali priljubljenosti za to. Čemu kuhati polne lonce čežane, ko se dobi umetni med, umetni puter in druge umetne reči, pri katerih mora lepo ime zakrivati dvomljivi izvor, tako po ceni v nadomestilo. Po naših prodajalnicah delajo bosanske in ogerske slive v ličnih zabojčkih in okusno pripravljene parado po izložbah, da bi privabile imovitejših kupcev, domače hribovsko sadje pa leži tamkaj v kotu v surovi vreči na pol posmojeno in polno dima, prodajalec ga ne priporoča in zahteva ga le občinstvo, ki mora prav po ceni kupovati.

Take razmere seveda ne morejo posebno spodbadati k nasadu češpljevega drevja. Opomnim pa, da je vredno nasajati češplje mej drugo drevje, kot vmesno drevje. Jablane in hruške je namreč saditi do 12 m narazen, in daljni presledki se dajo prav dobro izkoristiti s češpljo, ki dajo kmalu sad.

V posebno ugodnih okoliščinah se mesto navadne kmečke češplje lahko sade tudi bolj zgodnje, na pr. laška češplja ali Wangenheimova zgodnja.

Mladega drevja ni težko dobiti, koreninski izrastki z lepimi, gladkimi debelci so dobiti po ceni in človek je gotov, da se bodo podedovale lastnosti materinega drevesa na to. Vem, da mnogo gospodov po katedrih drugače uči, toda skušnja iz brezštevilnih slučajev je najboljši učitelj, in ta uči, da se plodovi črešenj, višenj, sliv in sploh koščičastega drevja manjši od onih na materinem drevju, da pa izrastki pri višnji in navadni češpli prav gotovo podedujejo vse lastnosti svojega roditelja.

Kar zadeva zemljo, je zadovoljna češplja z vsako, na kateri sadje sploh raste, zelo rada vspeva v globoki livadni zemlji, ljubi posebno gorska brda s preperelim vapnencem, za silo pa se zadovolji tudi s precej suhim peskom ali strogo ilovico.

Pri novem nasadu se le redkokedaj rabijo druge nego našete štiri vrste sadnega drevja. Le izjemoma zasajajo ob cestah oreh in sicer le tam, kjer hočejo družiti koristno s prijetnim. Orehov drevored daje potniku najlepšo senco, ki si jo moremo misliti in je kras dotične okolice. Treba je pa precej dolgo čakati na sad in ljudje menijo, da malokatero drevo tako izsesava sosednja zemljišča, kakor oreh.

Sadni kis.

Sadni kis je cenejši od tovarniškega kisa, ki se navadno prodaja, je tudi brez primere okusnejši in zdravejši. To nam je dovolj povoda, da ga priporočamo sleherni kmečki hiši.

Napravite si za celo leto sadnega kisa! Tembolj, ker je za to dobro najslabše sadje, ki se ne da za nič družega več porabiti. Kako se iz sladkorja in alkohola

lastih sokov tvori kis, to bo pač večini cenjenih bralcev znano; ta postop je podoben onemu, pri katerem se sadni sokovi spreminjajo v vino. Pretvorba sladkorja se izvrši pod vplivom majhnih kislinskih glivic. Ako pri napravi vina ne pazimo, tedaj se naredi mesto vina proti naši volji kis, n. pr. tedaj, ako stoji mošt v odprti posodi in na toplem kraju, ali pa ako je bil sod, v kojem imamo mošt, vže okužen od kislinskih glivic. Tedaj pravimo: Vino „cika“. — Iz tega pa je vže tudi razvidno, na kaj je posebno treba paziti, ako hočemo napraviti kis. Sod mora stati odprt in na gorkem, najboljši je tak v katerem je bil že kis ali smo ga vsaj nekoliko s kisom od znotraj poškopili, najbolje pa je, ako soku prilijemo nekoliko hudega jesiha. Najvažnejši sadovi za napravo kisa so grozdje, jabolka in hruške.

Iz ribezlja in bodečega grozdja semtertje tudi delajo kis, pa le redko. Sladkorezke in sočnate hruške in sladkokisla jabolka dajo najboljši kis. — Za kis se lahko porabi nagnjito in popolnoma gnjilo sadje in mnogi, ki nimajo stiskalnice in sadnega mlina, pustijo, da preje sadje segnije in tako dobijo kis na najbolj priprost način.

Za napravo kisa priporočam rabiti samoodpadlo sadje ali pobiravce. To se očisti, ako je pristeno, slaba, črviva mesta se odstranijo in potem se sadje stolče ali zmelje. Stolčena masa se nabaše v kako kad, najbolje s kropom zalije, postavi na gorko mesto in večkrat premeša, čez kakih štirinajst dnij se iztisne in sok napolni v kak zakisan sod. Dokler je zdrobljeno sadje v odprti posodi, je dobro kad pokriti s kakim pregrinjalom, da ne pride nesnaga noter. — Da se kis preje naredi, denemo na vsakih 10 litrov tekočine približno 1 liter ali kaj kupljenega jesiha. — Kis postane dober za porabo čez kake 4 tedne,

ko smo ga nalili v sod in je čim starejši tem boljši. Paziti moramo, da ne pride s sadnim vinom v nobeno dotiko. Sodovi za sadno vino in sadne stiskalnice se ne smejo rabiti za napravo jesiha, sicer smo v nevarnosti da se nam vino spremeni v kis. — Dober kis se lažje napravi nego dobro vino.

Splošno.

Sadne in zelenjadne konzerve.

Pod besedo „konserva“ umevamo blago, ki se po svoji naravi brez posebne priprave ne da dalje časa ohraniti nespremenjeno, ki je pa človek ume pripraviti tako, da na svoji dobroti ne zgubi veliko in se lahko dolgo časa brez škode vživa. Konservirati se da silno veliko snovij, kakor je jasno, kajti sem spadajo vse mogoče mrtve rastlinske in živalske snovi. Besedo „konserva“ rabimo po navadi samo pri zelenjavi, sadju in mesu, toda konservujemo tudi jajca, mleko itd.

Marsikomu pride gotovo na misel vprašanje, zakaj pač konservujemo, ali kaj nas sili k temu koraku? Vsak dan vidimo pred seboj neprestano spremembo, jedno pogine, da drugo na novo požene. Ta beg in tok je ravno pri rastlinstvu najočividnejši in najhitrejši.

Rastlinski deli zelo hitro zvenejo, vsahnejo in razpadejo ali zginejo [vsled gnitja v nič. Najbolj čudno je pri tem svetovnem obratu to, da iste okolnosti, ki so rastlini pri rasti pomagale, na dele, ločene od matere rastline toliko pogubneje vplivajo. Toplota vlažnost in zrak, ti blagodejni činitelji za dobro rast, obrnejo takoj svoje noge proti prejšnji naravi in se oprimejo neizprosni zakonov k uničenju onega, kar je bilo s trdom priraslo.

To razdevajoče delo, ki je v navadnem življenju imenujemo „skaženje“ in „pokvarjenje“, se kaže v vrenji, gnjilobi in razpa-

danji. Vrenje nastaja pri tekočinah, ki smo jih dobili iz rastlin, gnitje pa pri vsek trdnih vlaknatih rastlinskih snoveh pod učinkom vlage, in razpadanje ravno tako pri trdnih rastlinskih snoveh pod vplivom toplote in zraka.

Ako prepustimo sadje našega drevja in zelenjadne rastline dalje časa popolnoma vplivu proste narave, opazimo na njih v kratkem času veliko spremembo — za nas postanejo neporabljive, nič vredne. Ta sprememba je kemična prikazen, ki jo v navadnem življenju imenujemo gnitje, katero povzroča in podpira cela legija najnižjih organizmov, t. j. bitij, ki so v stanu rasti, se hraniti in množiti — plesnji — ki pospešuje razpadanje.

Tako spremembo vidimo najjasneje v sadnem skladišču, končni razpad — segnitje — sadja se ne da omejiti z navadnimi sredstvi in nastopi pri posameznih vrstah zelo hitro in to tim preje, čim ugodnejše so razmere za plesnobo. Ako hočemo trpežnost podaljšati in gnjilobo omejiti, moramo na vsak način zabraniti pristop škodljivih vplivov.

To dosežemo, ako zabranimo pristop zraku, da sadje kuhamo in parimo, da ga zadelamo ali naložimo v primerno tekočino, da mu vzamemo sok ali ga posušimo, tudi s tem, da znižamo toploto na kolikor moč nizko stopinjo, pri katerej uničujoči organizmi ne morejo nastajati in slednjič z vrenjem iztisnjenih sokov in njih spremembo v trpežne pijače.

(Konec prihodnjic.)

Važno za kmetovalce!

Z ozirom na razglas k št. 952 od 1. avg. 1901, točka 7. se naznanja, da kupi c. in kr. vojaška oskrbovalnica v Ljubljani meseca septembra 1901 od kmetovalcev in njihovih zadrug 200 meterskih stotov rži in 400 meterskih stotov ovsa. V Ljubljani 1. septembra 1901. — C. in kr. vojaška oskrbovalnica v Ljubljani.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 96: I. O. v. Št. J. Kaj pomaga zoper čebele roparice? Nekateri priporočajo žrelo zožiti in pred panj položiti cunj v karbolovo kislino pomočeno.

Odgovor 96: Kaj da zoper roparice pomaga, tega si Vam ne upamo kar za gotovo pribiti. Največkrat ne pomaga nič. Sicer si pa daje oni, ki toži čez roparice, večinoma sam ubožno spričevalo. Močni panjovi ropajo slabše in polki z dobro matico gredo v vas h onim, ki so brez gospodinje ali je ta slaba; druge oblike škodljive roparije skoro ne poznamo, če nečete sladkanja zamenjati z roparijo. Posamezne čebele tujih panjev skušajo namreč pogosto vdreti skozi žrelca drugih panjev, da bi se posladkale na njih račun in še kaj dobile za domov. Če gre tahi sladkosnedki vse po sreči, pripelje drugokrat več tovarišic seboj in pozneje vedno več: sladkosnedstvo se je spreverglo v roparstvo. To se zgodi zlasti tedaj, ako najdejo pohajalke (ki pa so sicer najpridnejše delavke) kako špranjo oddaljeno od žrela, ki slučajno ni zavarovana vsled vne-marnosti čebelarjeve. Vnemaren je torej muhar, ki trpi na svojem ulnjaku slabe ali brezmatične polke ali kdor proti koncu paše ne zoži žrelca ali kdor poklada špekulativno na nepravem kraju ali v nepravem času ali sploh po dnevu mesto po noči. Skoro vedno je torej stanje oropanega panja vzrok, ali da bolje rečemo, čebelar sam je vzrok ropanja, čebele roparice gredo le za svojim naravnim nagonom. Najboljše sredstvo proti roparicam so torej močni polki z zdravimi maticami. Poleg tega se morajo vsi leseni deli panja dobro sprijemati, da ne nastanejo razpoke, ker duh po medu iz njih vedno draži k ropariji. Napačno je pa mnenje, da se da čebelo zape-ljati k nepošteni obrti s pomočjo al-koholnih (špirituoznih) primesi k medu. Če je nesreča že nastopila, je treba zožiti žrelce na 2 do 3 cm dolžine. Priporočamo tudi vtakniti v žrelce le-seno cevko z 1 do 2 cm v premeru, ki ima služiti kot vhod, dočim se vsa ostala odprtina zamaže z ilovico.

Če vse nič ne pomaga, se napa-deni panj vzame iz ulnjaka in za 24 ur postavi v temno klet. Druga sred-stva, ki so sem in tje v navadi, kakor apiol, timol, moškatni prah ali celo karbolna kislina redko pomagajo, vsaj na dobro ne. Opomnim še, da zgubijo roparice, ki so dalje časa vršile ta

poklic, večino svoje dlake in vsled tega postanejo svetlo črne, kakor zelo stare in izdelane delavke normalnih ali pravih panjev.

Vprašanje 97: M. D. v Pir. pri Celju. Vsled v 12. štev. letošnjega „Narodnega Gospodarja“ pod naslovom „Malinjek“ priobčenega članka, sem se namenil tudi jaz zrigolati in zasaditi večji prostor s temi rastlinami. Ker mi pa ni znano, kje dobim take vrste in po čem, prosim uljudno, da se mi navede ime zanesljivega vrtnarja in tudi cena.

Odgovor 97: Nam je znana le tvrdka Viljem Klenert v Gradcu, ki ima več vrst malinovitih, jagodnih i. dr. takih rastlin. Tisoč komadov malinovitih sadik stane 120 do 200 K.

Zahtevajte, naj Vam pošlje cenik.

Navadne malinove sadike dobite v večjih množinah in po ceni od na-vadnih kmetov, vendar bi Vam mi priporočali, da si rajši omislite vsaj nekaj boljših vrst ter te razmnožite, ker te boljši in lepši sad rodijo.

Vprašanje 98: Al. A. iz O. pri R. Sedaj opažam na svojih drevesih neko posebno bolezen. Na debelcih se napravi po koži neka črna progla, les pod lubadom pa črn postaja toliko časa, da se posuši. So uši v lubadu, ali je to kakšna druga bolezen?

Spet pri drugih drevesih počilubje po 1 col na dolgo in les po-stane črnkast; iz korenin pa vendar poganjajo nove mladike. Rad bi vedel kaj je temu vzrok?

Odgovor 98: V obeh slučajih je mraz vzrok, osobito pa v zadnjem slu-čaju. Močno popokana t. j. zmrznjena debela, se posuše, iz korenin oziroma iz z zemljo zasutih ali drugače pred mrazom obvarovanih spodnjih delov, nastanejo novi poganjki.

V prvem slučaju se pa ne naha-jajo uši, uši so pod lubadom, marveč prouzroča take črne proge posebna lesna rja, ki je tudi posledica mraza. Če je pa les oziroma lubad na južni strani najpred rujavkast, provzroči to močen solnčni pripek, kar imenujemo solnčni ožig. Seveda se tak lubad isto-tako posuši. To se opaža posebno pri hruškah in jabolkah. Sicer pa utegne take bolezni prouzročati tudi preglo-boko sajenje na bolj močvirnih težkih zemljah.

Pri takih boleznih je vedno dobro, če pošljete ali natančen opis ali pa še del napadenega lesa, lista itd., kajti na podlagi površnega spisa, se prav lahko eno bolezen z drugo zamenja.

S e j m i.

Na Kranjskem:

11. sept.	v Senožečah.
14. "	v Žužemberku.
21. "	v Velikih Brusnicah (za ži-vino).
16. "	na Vinicah, Rakeku.
15. "	v Idriji, Banji Loki, Osil-nici.
17. "	Št. Lambertu, Šentjanžu na Dolenjskem, pri Radečah.
19. "	v Podvelbu (Col.) in Škoc-janu.
23. "	Senožečah in Višnji gori, Bučki.
24. "	Črnomlju.
21. "	Kranji (konjski), Ribnici in Zg. Tuhinji.
27. "	Podbukovji in Borovnici.
29. "	Drnovem, Dovjem, Rovtah, Novi vasi (Bloke) in Zoversih.
30. "	Kostanjevici in Litiji.
1. oktobra	v Metliki, Starem trgu.
5. "	v Trzinu.
7. "	pri Fari in Jesenicah, Gor. Logatcu, Vidmu poleg Krke, Litiji in Št. Rupertu.
8. "	pri sv. Heleni.
9. "	v Motniku, Zagorje (No-tranjsko), Zdenski vasi in Šturji.
10. "	v Toplicah in Št. Petru (Notranjsko).

Na Štajerskem:

13. sept.	v Dobovi.
11. "	v Dobji.
14. "	v Rogatcu in Mavcu v v Kozjanski komis.
15. "	v Zdolah v soseski Pleterje.
16. "	v Loki.
17. "	v Ljutomeru.
19. "	na Dobrni.
23. "	v Št. Jurju ob južni želez-nici.
16. "	Št. Janži (pri Trabrzi) in v Šmarji poleg Celja), Bras-lovčah.
17. "	v Kapeli pri Brezi.
21. "	v Franheimu, Laškem, Luči in Podsredi.
24. "	v Bistrici, pri sv. Rupertu, sv. Trojici (v Goricah).
27. "	pri sv. Urbanu pri Ptujem, Marenbergu, Mureki, So-štanju, Verzeji, Vildonu in na Pilštanju.
30. "	v Arvežu, Konjicah in Dolu pri Hrastniku.
5. oktobra	pri sv. Lorencu (v Slov. Gor.), Kostivnici.
6. "	pri sv. Mariji v Jarenini.
7. "	pri sv. Urbanu pri Slivnici pri Celji.

Na Koroškem:

14. sept.	v Gradišah.
15. "	v Tribinji.
18. "	v Renvigi.
22. "	Zgor. Beli in Traberku.

29. sept. Grajfenberzi, Prusarnici, Rendolu, Rožeci in St. Pavlu, St. Vidu pri sv. Mihelu, semenj 4 tedne (14 pred in 14 po sv. Mihelu).
30. " v Smihelu in Pliberku in Ukvah.
4. oktobra v Trebižu.

Na Primorskem:

15. sept. v Buzetu.
14. " pri sv. Križu, Tolminu, (Vid. del.), Cerknem in Sežani.
17. " v Nabrežini.
21. " v Tominu, Rifenbergu na Bali (Maggio, Vid. del.)
19. " v Nabrežini.
22. " v Komeni in v Borštu za les.
26. " v Slivji.
29. " v Cevdatu (Cividale); 3 dni na Bukovi in Bovcu.
4. oktobra v Veroni (14 dni).
4—14. " v Basunu Belum. d.).
6. " v Kastvi.
7. " v Šmarji (Monte) pri Kopru.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Poštne pristojbine in nekoliko črtic o pošti.

(Zapisal Abc.)

(Nadaljevanje.)

Vožnja pošta.

Pristojbine so: za vsako pismo ne glede na daljavo 60 vin., zraven tega še za vsakih 300 kron vrednosti 12 vin. več. V tuje države pošiljamo denarna pisma kakor „lettre de valeur“. Glede pakiranja veljajo isti predpisi, kakor pri naših denarnih pismih. Trdega denarja bodisi srebrnega ali zlatega ne smemo ž njimi pošiljati.

Na kuvertu mora biti vedno zapisano „lettre de valeur“. Znesek mora biti natanko naveden in ne sme prekoračiti dovoljene višočine. Teža je nedoločena. Naslov mora biti francoski, v dežele, kjer se govori nemško je tudi nemški dovoljen, v Italijo italijanski. Pristojbine, katere mora oddajalec sam plačati, obstoje:

1.) iz pristojbine za težo, 2.) iz pristojbine za priporočitev in 3.) iz pristojbine za zavarovanje. Tabela kaže natančen znesek in do kolike vrednosti so „lettere de valeur“ v posamezne dežele dopuščene.

V tabeli je tudi razvidno v katere dežele lahko juvele in dragocenosti v malih škatlah ali za-

Pristojbine za

Države, katere sprejemajo	„Lettre de valeur“ (denarna pisma v tuje države)								škatle z deklarirano vrednostjo							
	za vsakih 15 gr teže		za pripo- ročitev		zavaroval- nina za vsakih 300 frankov		dopuščena svota		za težo do 1 kg		za pripo- ročitev		zavaroval- nina za vsakih 300 frankov		število po- trebnih de- klaracij	
	kron	vin.	kron	vin.	kron	vin.	kron	vin.	kron	vin.	kron	vin.	kron	vin.		
Anglija	—	25	—	25	—	25	3000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Angleške kolonije	—	25	—	25	—	35	3000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Angleška Indija	—	25	—	25	—	35	3000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Argentinijska	—	25	—	25	—	35	10000	—	2	50	—	25	—	35	3	
Belgija	—	25	—	25	—	25	10000	—	1	50	—	25	—	25	2	
Bulgarija	—	25	—	25	—	25	10000	—	1	50	—	25	—	25	3	
Ceylon	—	25	—	25	—	35	3000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Chile	—	25	—	25	—	35	10000	—	2	50	—	25	—	35	3	
China	—	25	—	25	—	35	10000	—	2	50	—	25	—	35	3	
Danska	—	25	—	25	—	25	neomejeno	—	1	50	—	25	—	25	2	
Egipt in Sudan	—	25	—	25	—	20	—	—	2	—	—	25	—	20	2	
Francoska	—	25	—	25	—	25	10000	—	1	50	—	25	—	25	2	
Italija	—	25	—	25	—	10	10000	—	1	—	—	25	—	10	2	
Luksemburška	—	25	—	25	—	25	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nizozemska	—	25	—	25	—	25	25000	—	1	50	—	25	—	25	3	
Norveška	—	25	—	25	—	25	neomejeno	—	—	—	—	—	—	—	—	
Portugalska	—	25	—	25	—	35	10000	—	3	—	—	25	—	35	3	
Rumunija	—	25	—	25	—	10	10000	—	1	—	—	25	—	10	1	
Rusija	—	25	—	25	—	10	neomejeno	—	—	—	—	—	—	—	—	
Švedska	—	25	—	25	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Švica	—	25	—	25	—	10	—	—	1	—	—	25	—	10	2	
Serbija	—	15	—	25	—	10	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Španija	—	25	—	25	—	25	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tanger	—	25	—	25	—	35	10000	—	3	—	—	25	—	35	3	
Tripolis	—	25	—	25	—	35	10000	—	2	—	—	25	—	35	2	
Tunis	—	25	—	25	—	35	10000	—	2	50	—	25	—	35	2	
Turčija čez Trst	—	25	—	25	—	20	neomejeno	—	—	—	—	—	—	—	—	
Turčija čez Carigrad	—	25	—	25	—	35	10000	—	—	—	—	—	—	—	—	

bojčkih z deklarirano vrednostjo pošiljamo in kako se frankirajo. Te škatlice morajo biti lesene ali iz kositra, ne daljše kakor 30 cm, širše kakor 10 cm in višje 10 cm. Teža je dovoljena do 1 kg. Pridjati treba tudi carinske deklaracije, koliko, glej tabelo.

Glede dostavljenja veljajo isti predpisi, katere sem navedel pri priporočenih pismih. Samo da dostavljenje ni brezplačno, ampak treba plačati za pisma do 1000 kron 5 vin., za višje svote 10 vinarjev. Pri denarnih pismih in škatlah z deklarirano vrednostjo garantira pošta za cel znesek.

O b r t.

Ali je v inozemstvu pridobljena mojsterska pravica enako vredna našej?

Listi poročajo, da se v zadnji čas množijo slučajji, v katerih se smatrajo v inozemstvu pridobljene mojsterske pravice kot enako vredne avstrijskim in se tako lahko pridobi dovoljenje za izvajanje obrti. Da bi se to vprašanje pojasnilo in obrtne zadruge bile v stanu sklepati, kako stališče naj zavzemajo nasproti tej navadi, zato so se nekatere zadruge obrnile na znanega strokovnjaka v obrtnih zadevah, docenta obrtnega prava na dunajskem vseučilišču dr. Heilinger-ja, naj pove svoje mnenje o tej stvari. Dr. Heilinger pravi v svojem mnenju, da v inozemstvu (tedaj tudi na Ogerskem) pridobljena mojsterska pravica

upravičuje samo tedaj k izvajanju obrti v Avstriji, ako je dotičnik zadostil našim avstrijskim zahtevam, tedaj le, ako je zadobil dokaz usposobljenosti. Drugače bi prišli do tega, da bi veljale za Avstrijce hujše zahteve kot za inozemce, ker v inozemstvu večinoma še nimajo zahteve dokaza usposobljenosti. Ako bi se pri nas zadovoljevali z mojsterskimi pravicami pridobljenimi v inozemstvu, potem bi Avstrijci, kateri niso v stanu doprinesiti dokaza usposobljenosti lahko šli v inozemstvo, kjer ni treba spričevala sposobnosti, si tam, n. pr. na Ogerskem, pridobili mojstersko pravico, se vrnili v Avstrijo in na podlagi inozemske mojsterske pravice zadobili pri nas pravico izvajati obrt. To bi se pa reklo zakon kršiti, ker potem zahteva dokaz sposobnosti nima za tiste, ki imajo denar, da lahko grejo v inozemstvo iskat si mojsterske pravice, nobenega pomena.

Shod avstrijskih mesarjev in sušilcev mesa.

Na Dunaju zboruje shod avstrijskih mesarjev in sušilcev mesa, ki se je pečal v dosedanjih svojih posvetovanjih z vprašanjem raznih carin za klavno živino, užitnine, obrtnih sodišč, dobave za armado in sploh za erar, z vprašanjem obrtnih šol in raznimi manjšimi vprašanji.

Zadružna tiskarna pozivlje uljudno p. n. gospode in društva, katerim so se vposale pristopnice, da kar najhitreje dopošljejo odgovor, kajti sicer bi se njihove želje več upoštevati ne mogele.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lične in dr.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravnim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima na prodaj

cepljene trte

na amerianski podlagi Portalis požlahtnjene kraljevine, ital. rizling, španjol, pinelo in ru-landec po 14 vinarjev komad,

ZADRUGA

Rak — rana našega narodnega gospodarstva.

(Poleg naukov dra. Vilj. Neurath-a, prof. na c. kr. visoki šoli za kmetijstvo priobčil Posavljjan). (Nadaljevanje.)

Proti rezultatom teh raziskavanj dr. Neurath-ovih, ki jih obdolžuje kot pravrelce našega najhujšega družabno-gospodarskega trpljenja, dosedaj še nihče ni res-

nobno ugovarjal. Saj so tudi v svojem bistvu resnični. Mnogi so celo priznali, da se teh izvajanj sploh ne da ovreči.

Drug račun je pa, kadar pride govorica na sredstva, ki nam jih ponuja omenjeni profesor. Tu vlada silna razlika.

Nekateri pravijo, da imamo v Neurath-ovih idejah pred seboj — Kolumbovo jajce v narodnem gospodarstvu.

Drugim se zopet zdi ustanovitev sodeležniških in enotvornih zadružnih zvez veliko pretežko podjetje.

Je še tretja vrsta ljudij; ti bi najraje iz praktičnih nagibov celo stvar potlačili, bodisi da se sploh ne marajo spuščati v kake bližnje ali javne razprave o tem, kjer bi se jim vse pojasnilo, bodisi da trdijo, da ni v javnem interesu odpirati ljudstvu oči o njegovem bednem stanju, ki je sicer predobro občuti, ne vidi pa ne, še drugi pa meljejo neutemeljeno publico Darwinom, da spada morilni boj za kruh in obstanek v neizpremenjeni tok narave, kakor zima v zmernem pasu mej štiri letne čase in zato mora ta boj v človeški družbi tudi ostati.

Tem ugovorom čemo v naši razpravi le na kratko odgovarjati.

Onim, ki pravijo, da naj reva delavstva le še nadalje obstoji, sploh ničesar ne odgovarjamo. Škoda črnila.

Ljudem pa, ki imajo boljše voljo, damo v premislek še to-le:

Dejstvo je, da je teženje po gospodarski združitvi i v kapitalističnem in v nekapitalističnem smislu po vseh kulturnih deželah od leta do leta večje.

Ta tendenca (teženje) bi se še veliko lažje in hitreje razširjala, ako bi take zveze ne oškodovale interesov (koristi) katerihkoli ljudskih slojev. Tako n. pr. stiskajo razun zveze bogatinov: akcijske družbe, karteli itd. na vso moč priprosti narod, zadruga kmetovalcev, obrtnikov in delavcev pa ravno niso zopet dobiček trgovcev, dasi jih prav nič s tem ne dero, da o kaki krivici sploh govora biti ne more.

To kolikor tolišno oškodovanje tujih interesov pa bi takoj in samo po sebi odpalo, ako bi se z upeljavo gospodarskih zadrug sistem sodeložništva posplošil in po naznačenem načinu tvorile pravilne cene. Vse težave, ki so stale doslej nasproti širjenju združništva bi po mnenju dr. Neurath-ovem s tem temeljito zdinile s površja. Nam se zdi, da se ta zadnja trditev suče v malem, kakor pravijo mi-

sleci, circulus vitiosus. Kajti, bi si usojali trditi, najpreje se mora razširiti združništvo kljub vsem sedanjim zaprekam in kljub rovarstvu in šele mogočno združništvo nam ustvari pravilno cenotvorbo in sodeložniški princip, ne pa narobe; kdo si upa resnobno pričakovati, da bi zemeljska mati vzgojila sina ali njih več, ki bi izvršili na svojo roko orjaški problem pravilne cenotvorbe in sodeložništva, na kojega podlagi bi se šele zadruga razširile, kakor meni v prevelikem ognju profesor Neurath.

Prenagljena je pa sodba mnogih, da se mora izpolniti poprej glava in srce, znanje, razumnost, in značaj našega ljudstva, ako hočemo da se združništvo splošno razširi. Dr. Neurath to zanika in pravi, da v ta namen ni potreba, da bi bilo srednje in nižje ljudstvo bolj omikano, bolj pametno in sploh boljše, nego je dandanes. Napravile in vodile bi te velezveze malo število v to poklicanih oseb, katerim bi stali ob strani strokovno izobraženi in izurjeni uradniki. Ti strokovnjaški krogi imajo baje vže danes potrebno zrelost za tako važno ulogo. Ves svet bi imel vsled teh reform zelo velik dobiček, ne da bi mu bilo treba za to kaj žrtvovati. Da, celo današnji trudi in žrtve na gospodarskem polju bi se še znatno pomanjšale, za mnoge še celo popolnoma prenehale.

Te trditve rajnega narodnega gospodarja se zde nam in se bodo zdele marsikomu, ki se ukvarja z neskončnimi težavami na polju narodno gospodarske organizacije vendar le prezaupljive, da ne rečemo skoro predrzne. Da bi se tisto nezaupljivo ljudstvo, ki verjame rado zlobnemu huj-skaču največje bedarije, ljudi pa, ki prigovarjajo k edinstvu in složnemu delovanju gleda tako od strani, kakor biriča, ko pride rubit, da bi se to ljudstvo, pravim, tako lahko dalo pripraviti k ustanovi,

ki bi silno globoko začrtala vse njegovo življenje, če tudi v najboljšem smislu, o tem imamo več nego pravico dvomiti.

Od neke sicer blagohotne strani je pala opazka, da bi bilo pri ustanovi združnih zvez konsumentov potreba, da bi znala vsaka domačija, ozir. vsaka gospodinja voditi knjige, kar bi bilo pri najnižjih slojevih za sedaj precej težavno. Ta pomislek pa izvira iz neke prezretve. Vsaj bi morala zveza konsumnih zadrug iz svojih knjig razvideli, kaj in koliko potrebujejo različne domačije blaga na leto.

(Dalje prih.)

Denarni promet hranilnic in posojilnic.

V mesecu aprilu 1901:

Hranilnica in posojilnica v Trzišču:
Prejemki 65 K 80 h, izdatki 18 K, denarni promet 83 K 80 h, prejete hranilne vloge 4 K.

V mesecu maju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Trzišču:
Prejemki 7377 K 48 h, izdatki 7365 K 55 h, denarni promet 14742 K 03 h, dana posojila 7110 K.

V mesecu juniju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Semiču:
Prejemki 6665 K 63 h, izdatki 6267 K 70 h, denarni promet 12933 K 33 h, prejete hranilne vloge 3481 K, izplačane hranilne vloge 2297 K 65 h, dana posojila 1650 K, vrnena posojila 1490 K.

Hranilnica in posojilnica v Trzišču:
Prejemki 3738 K 30 h, izdatki 3442 K 01 h, denarni promet 7180 K 31 h, prejete hranilne vloge 513 K 20 h, izplačane hranilne vloge 40 K, dana posojila 2680 K.

Hranilnica in posojilnica v Česnjici:
Prejemki 10527 K 20 h, izdatki 7251 K 20 h, denarni promet 17778 K 41 h, prejete hranilne vloge 6300 K, izplačane hranilne vloge 380 K, dana posojila 2860 K, vrnena posojila 1960 K 12 h.

V mesecu juliju:

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 12201 K 47 h, izdatki 10101 K 23 h, denarni promet 22302 K 70 h, prejete hranilne vloge 4285 K, izplačane hranilne vloge 3468 K 66 h, dana posojila 600 K, vrnena posojila 600 K.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakob ob Savi: Prejemki 2070 K 85 h, izdatki 1801 K 48 h, denarni promet 3872 K 33 h, prejete hranilne vloge 486 K, izplačane hranilne vloge 585 K, dana posojila 1000 K, vrnena posojila 740 K.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem gradu: Prejemki 1963 K, izdatki 1562 K 82 h, denarni promet 3525 K 82 h, prejete hranilne vloge 1176 K, izplačane hranilne vloge 1256 K 34 h, dana posojila 280 K.

Hranilnica in posojilnica v Semiču: Prejemki 6432 K 18 h, izdatki 5048 K 39 h, denarni promet 11480 K, prejete hranilne vloge 5414 K, izplačane hranilne vloge 2021 K, dana posojila 360 K, vrnena posojila 780 K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 81529 K 50 h, izdatki 79686 K 13 h, denarni promet 161215 K 63 h, prejete hra-

nilne vloge 73412 K 05 h, izplačane hranilne vloge 6390 K 48 h, dana posojila 3465 K 32 h, vrnena posojila 860 K.

Hranilnica in posojilnica v Poljanah nad Škofjo Loko: Prejemki 25435 K 49 h, izdatki 19056 K 38 h, denarni promet 44491 K 85 h, prejete hranilne vloge 11240 K 58 h, izplačane hranilne vloge 10434 K 79 h, dana posojila 3080 K, vrnena posojila 4160 K.

Hranilnica in posojilnica v Robu: Prejemki 5439 K 33 h, izdatki 4145 K 96 h, denarni promet 9585 K 29 h, prejete hranilne vloge 3686 K, izplačane hranilne vloge 2540 K, dana posojila 1604 K 15 h, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Mengšu: Prejemki 13061 K 53 h, izdatki 9350 K 38 h, denarni promet 2244 K 91 h, prejete hranilne vloge 7403 K, izplačane hranilne vloge 3622 K 87 h, dana posojila 4700 K, vrnena posojila 2200 K.

Hranilnica in posojilnica v Senožečah: Prejemki 2510 K 95 h, izdatki 1768 K 46 h, denarni promet 4279 K 41 h, izplačane hranilne vloge 40 K, dana posojila 700 K, vrnena posojila 1660 K.

Hranilnica in posojilnica v Trebelnem: Prejemki 7884 K 11 h, izdatki 5865 K 84 h, denarni promet 13749 K 95 h, prejete hranilne vloge 648 K, dana posojila 5728 K, vrnena posojila 484 K.

Hranilnica in posojilnica v Zagradcu: Prejemki 3826 K 44 h, izdatki 3178 K, denarni promet 7004 K, prejete hranilne vloge 2613 K, izplačane hranilne vloge 678 K, dana posojila 1200 K, vrnena posojila 409 K 26 h.

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju: Prejemki 7615 K 80 h, izdatki 10044 K 65 h, denarni promet 17660 K 45 h, prejete hranilne vloge 5094 K, izplačane hranilne vloge 639 K 85 h, dana posojila 1420 K, vrnena posojila 2160 K.

Hranilnica in posojilnica v Frankolovem: Prejemki 2039 K 60 h, izdatki 1646 K 66 h, denarni promet 3686 K 26 h, prejete hranilne vloge 40 K 77 h, izplačane hranilne vloge 94 K, dana posojila 1540 K, vrnena posojila 1050 K.

Hranilnica in posojilnica v Tržišču: Prejemki 413 K 77 h, izdatki 363 K 40 h, denarni promet 777 K 17 h, prejete hranilne vloge 50 K, dana posojila 360 K.

Hranilnica in posojilnica v Leskovici: Prejemki 797 K 81 h, izdatki 750 K 90 h, denarni promet 1548 K 71 h, prejete hranilne vloge 380 K, izplačane hranilne vloge 454 K, dana posojila 290 K, vrnena posojila 40 K.

Hranilnica in posojilnica v Česnjici: Prejemki 6816 K 20 h, izdatki 5209 K 12 h, denarni promet 12025 K 32 h, prejete hranilne vloge 2970 K, izplačane hranilne vloge 1360 K, dana posojila 1600 K, vrnena posojila 230 K.

Hranilnica in posojilnica v Marežigah: Prejemki 3874 K 86 h, izdatki 3009 K 18 h, denarni promet 6884 K 04 h, prejete hranilne vloge 82 K, izplačane hranilne vloge 395 K, dana posojila 2230 K, vrnena posojila 55 K.

V mesecu avgustu:

Hranilnica in posojilnica v Tunicah: Prejemki 457 K 30 h, izdatki 200 K, denarni promet 657 K 30 h, prejete hranilne vloge 230 K, izplačane hranilne vloge 100 K, dana posojila 100 K.

Hranilnica in posojilnica v Trzinu: Prejemki 6906 K 44 h, izdatki 6465 K 58 h, denarni promet 13372 K 02 h, prejete hranilne vloge 3600 K 68 h, izplačane hranilne vloge 554 K, dana posojila 3080 K, vrnena posojila 370 K.

Hranilnica in posojilnica na Vrhniki: Prejemki 17908 K 39 h, izdatki 16366 K 21 h, denarni promet 34274 K 60 h, prejete hranilne vloge 13226 K, izplačane hranilne vloge 3616 K, dana posojila 4650 K, vrnena posojila 600 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnem vrhu nad Idrijo: Prejemki 30464 K 88 h, izdatki 28830 K 83 h, denarni promet 59295 K 71 h, prejete hranilne vloge 2228 K 60 h, izplačane hranilne vloge 569 K 02 h, dana

posojila 2341 K 70 h, vrnena posojila 97 K 20 h.

Hranilnica in posojilnica v Selcih pri Škofji Loki: Prejemki 11674 K 86 h, izdatki 5820 K 03 h, denarni promet 17494 K 89 h, prejete hranilne vloge 3656 K, izplačane hranilne vloge 1298 K 83 h, dana posojila 2510 K, vrnena posojila 1400 K.

Hranilnica in posojilnica v Stariloki: Prejemki 8638 K 92 h, izdatki 5007 K 20 h, denarni promet 13646 K 12 h, prejete hranilne vloge 5051 K, izplačane hranilne vloge 2494 K 76 h, dana posojila 500 K, vrnena posojila 1030 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovih: Prejemki 5664 K 42 h, izdatki 4569 K 71 h, denarni promet 10234 K 13 h, prejete hranilne vloge 1858 K 80 h, izplačane hranilne vloge 4431 K 27 h, dana posojila 120 K, vrnena posojila 800 K.

Hranilnica in posojilnica za farno občino Kamenje: Prejemki 1481 K 52 h, izdatki 1306 K, denarni promet 2787 K, prejete hranilne vloge 1270 K, izplačane hranilne vloge — K, dana posojila 100 K, vrnena posojila 1260 K.

Hranilnica in posojilnica v Zagradcu: Prejemki 2762 K 01 h, izdatki 2200 K, denarni promet 4962 K 01 h, prejete hranilne vloge 611 K, izplačane hranilne vloge 780 K, dana posojila 1400 K.

Hranilnica in posojilnica v Črničah pri Gorici: Prejemki 2479 K 09 h, izdatki 2217 K 65 h, denarni promet 4696 K 74 h, prejete hranilne vloge 1776 K, izplačane hranilne vloge 545 K, dana posojila 1270 K, vrnena posojila 320 K.

Hranilnica in posojilnica v Poljanah nad Škofjo Loko: Prejemki 23745 K 38 h, izdatki 17167 K 94 h, denarni promet 40913 K 32 h, prejete hranilne vloge 11565 K, izplačane hranilne vloge 6531 K 64 h, dana posojila 500 K, vrnena posojila 4224 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 11352 K 34 h, izdatki 11031 K 96 h, denarni promet 22384 K 30 h, prejete hranilne vloge 5338 K, izplačane hranilne vloge 5576 K, dana posojila 5437 K 96 h, vrnena posojila 349 K 34 h.

Hranilnica in posojilnica v Šturi: Prejemki 4004 K 67 h, izdatki 1441 K 23 h, denarni promet 5445 K 90 h, prejete hranilne

vloge 1065 K 73 h, izplačane hranilne vloge 133 K 99 h, dana posojila 500 K vrnena posojila 640 K.

Hranilnica in posojilnica v Mengšu: Prejemki 16394 K 42 h, izdatki 13081 K 19 h, denarni promet 29475 K 61 h, prejete hranilne vloge 11405 K, izplačane hranilne vloge 3909 K 09 h, dana posojila 1970 K, vrnena posojila 960 K.

Hranilnica in posojilnica pri sv. Jakobu ob Savi: Prejemki 3350 K 96 h, izdatki 3227 K 50 h, denarni promet 6578 K 46 h, prejete hranilne vloge 2762 K, izplačane hranilne vloge 924 K, dana posojila 200 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Robu: Prejemki 5523 K 49 h, izdatki 3159 K, denarni promet 8682 K 49 h, prejete hranilne vloge 2820 K, izplačane hranilne vloge 1413 K 62 h, dana posojila 1743 K 77 h, vrnena posojila 1080 K.

Hranilnica in posojilnica v Horjulu: Prejemki 7778 K 57 h, izdatki 7716 K 81 h, denarni promet 15495 K 38 h, prejete hranilne vloge 2457 K 22 h, izplačane hranilne vloge 2020 K 52 h, dana posojila 4660 K 82 h, vrnena posojila 4684 K 80 h.

Hranilnica in posojilnica v Kranjski Gori: Prejemki 11951 K 41 h, izdatki 10871 K 67 h, denarni promet 23823 K 08 h, prejete hranilne vloge 5450 K 63 h, izplačane hranilne vloge 3899 K 28 h, dana posojila 6900 K, vrnena posojila 10 K.

Hranilnica in posojilnica na lgu pri Ljubljani: Prejemki 3230 K 36 h, izdatki 2922 K 78 h, denarni promet 6153 K 14 h, prejete hranilne vloge 2100 K, izplačane hranilne vloge 500 K — h, dana posojila 2386 K 31 h.

Hranilnica in posojilnica na Franko-lovem: Prejemki 4608 K 23 h, izdatki 4373 K 32 h, denarni promet 8981 K 55 h, prejete hranilne vloge 876 K, izplačane hranilne vloge 744 K, dana posojila 2530 K, vrnena posojila 3164 K 20 h.

VABILO

na

IV. redni občni zbor

Kmetijskega društva v Horjulu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, ki bo v torek dne 24. septembra 1901 ob 1. uri popoldne v društveni hiši v Horjulu šte. 94.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o društvenem poslovanju za leto 1900.
 2. Poročilo nadzorstva.
 3. Poterjenje računa za l. 1900.
 4. Prememba pravil.
 5. Volitev 5. izžrebanih članov načelstva.
 6. Volitev nadzorstva 5. članov.
 7. Slučajnosti.
- K obilni udeležbi vabi odbor.

NB. Ker občni zbor dne 27. maja t. l. ni bil sklepčen zaradi prepiche udeležbe, zato se sklicuje drugi občni zbor po § 37. pravil, kateri bo veljavno sklepal brez ozira na število navzočih članov, po zboru označenem dnevnem redu.

Tržne cene 24. avgusta t. l.

Na trgu v Gorici

za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ ječmen	K 23.—
„ oves	15.—
„ turšico	13.—
„ krompir	3-20
„ seno	4.—

Na trgu v Celovcu

za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ rž	15.—
„ ječmen	13.—
„ oves	14.—
„ turšico	13.—
„ seno	4-40

Na trgu v Vellkocnu

za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ rž	15.—
„ ječmen	12-60
„ oves	13-50
„ turšico	13.—

Na trgu v Mariboru

za hektoliter

za pšenico	K 17-80
„ rž	14-60
„ ječmen	13-40
„ oves	16-40
„ turšico	14-20
„ krompir za q	6.—
„ seno za q	4-40

Novo!

Novo!

Novo!

Ročni stroji za sejati

za deteljo, travna semena, rž, oves, ječmen, koruzo itd.

Prednosti: Prihranitev semen, rednost v sejanju, velikanska hitrost. Porabljenost po gorovji, jarkih in zakotjih. — Ceno in trpežno.

Cena: **50 K** za en stroj proti povzetju z Dunaja.

Glavna prodajalnica: (124) 10—1

ECHINGER & FERNAU, Wien, XV. Neubaugürtel 7 u. 9.

— Razglednike na zahtevanje. —

„Gospodarska Zveza“

v Ljubljani, Gradišče št. 1

naznanja, svojim udom, da ima vedno v zalogi vsa potrebna **umetna gnojila**, kakor **Tomaževo žlindro**, **kalijevo sol**, **solitar**, **superfosfat** in **koščeno moko**.

Naročila se točno izvršujejo!

Zelod

potom licitacije, [kakor tudi iz proste volje
se kupuje

Ponudbe pod: „**Guter Käufer 4258**“
doposlati na **RUDOLFA MOSSE**,
(127) 2—1 **Dunaj I., Seilerstätte 2.**

Žive velike uharice,

volkove, medvede, divje mačke,
ptice roparice, kakor vse vrste
žive divjačine kupuje

G. FRANK,

tvrdka za izvažanje žive divjačine, veletgovina z živalimi.
(126) 12—1 **Dunaj IV., Waaggasse 12.**

Ilustrovani kupovalni ceniki z neobhodno potrebnim svetovalcem
za lovce in prijatelje lova brezplačno in poštne prosto.

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(95) 24—17

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezni, vzdrži konje močne in iskre.

„Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žetje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarski prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1'20, mali K 0'70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5'— poslano z Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2'—, 100 kg K 22'— z Dunaja.

Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1'10, 1 kg K 2'—, 5 kg K 8'—.

Štedilni kolomaz, najfinejša kakovost, 5 kg K 1'40, 100 kg K 24'—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24—23 Občuje se slovenski.

Velike belgijske, zajce 3 mesce stare, eden 6 K.

Št. Gothardske velike pse s kratko dlako eden po 40 K in psice po 10 K odda (123) 5—4

Janez Kranjc

St. Ilj. — p. Velenje.

Najboljša uporaba mleka! Kar največ in najfinejšega surovega masla!

Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa - Separator - ju.

500 prvih priznanj; v Parizu 1900 „Grand Prix“. 1/4 milijona takih strojev v rabi! Se lahko prenaša na planino Vsi drugi stroji za mlekarnstvo. Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč. Načrti, proračuni.

Akcijska družba Alfa-Separator,

(122) 13-6 Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Najizvrstnejši in priznано najboljši

(86) 12—11

plugi iz jekla na 1, 2, 3 in 4 rezala, za travnike in mah, razdeljene in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine, stroji za sejanje „Agricola“,

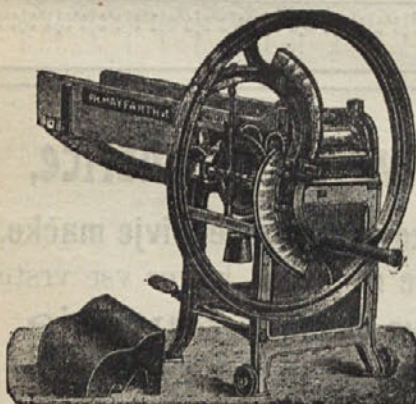
stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito, grablje za seno in žetev, za obračanje mrve, patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho itd.

Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo

Mlini za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozdja.

Stroji za rezanico, na valčkih in z mazljivimi tečaji, jako lahko za goniti, pri čimur se prihrani za 40% moči.

Mlini za debelo moko, reznice za repo.

Ustanovljene 1872.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in fužine na par

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

750 delavcev.

Odlikovane s črez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svinčami na vseh večjih razstavah.

Ilustrovani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

~~~~~ Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. ~~~~~

stroji za mlatiti s patentovanimi valčnimi, okroglimi in mazljivimi tečaji na roko, na vitál in za na par.

víteli (kupje) za naprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za čiščenje žita,

trijerji,

za roškanje turšice.

Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trtne uši

„Syphonia“,

prenesljive

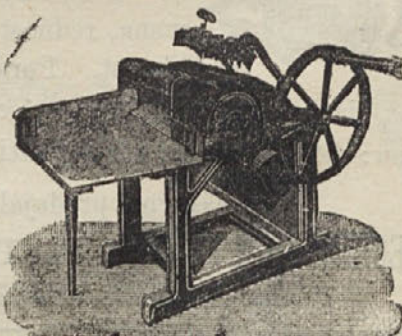
štedilne peči,

parniki za krmo, preše za seno in slamo na roko, pritrdljive in za prepeljati, kakor tudi vse poljedeljske stroje

izdelujejo garantovano po najnovejši in priznано najboljši napravi

Ph. Mayfarth & Co.

c. kr. izklj. priv.

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

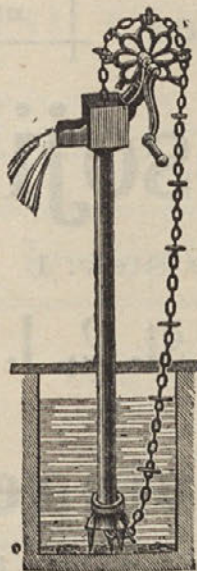

Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju
tedaj si kupi gnojnice **jeziti,**
(90) 24—17

Klementovo
pumpo na verige,

katera prekosi po svoji čudovito veliki izvršitvi in trajnosti vse druge pumpe. Ta ne obstoji niti iz dil ali zaklopk, niti iz usnjatih cevij.

Nemogoče je sploh, da bi se zamašila, zamrznila ali polomila; veliko posestnikov ne izda pri 20letni uporabi niti vinarja za popravo. Nad 3000 jih je v rabi; več sto pohval o njih nam je došlo. Razpošiljam to pumpo na 6tedenski poskus; ako bi bila pa ta nerabljiva, vzamem jo brez vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,

tovarna strojev v Hrobeih-Roudnici ob/L.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajarske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje se v sodih in fino vino v steklenicah.

(94) 24—17

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
nad 6 milij. K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v dvanajstih mesecih
nad 24 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
6,166.217 K 86 h

Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1900:
24,185.294 K 76 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.
Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

(115) — 11